

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

18. Villedæ Ficiniam nauig. & pericula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

cautato in aggere claudimur, quo portendebatur vicina mors, & audiebamus foris confluentium vndique clamores, & strepitus, præsertim militum, ad necem, ad lanienam, ad supplicia facinorosos & regnorum euerfores vociferantium. Adfuit paulo post, auctoritate aliqua miles, productos è specu stricto ense interrogat vbi aurum? Cui, vides, inquit, ad extrema omnia redactos, & de auro quæris? his paulum repressus ad Magistratum Vrbanum misit, nobis quid fieri iuberet? Syluester inter hæc vrbis ingressum nactus, Christianum, virum illustrem adit Ioannem nomine, docetque de nostro periculo, ille bonâ cum Magistratum venia quibus erat amicus, & familiaris, ex templo ad nos venit, & magno comitum strepitu foribus obstantes dissipat, eorumque manibus exemptos, vestibus induit quas secum tulerat, & domum suam ducit, vbi omne nobis caritatis officium exhibet, fide interim Magistratibus data, tuto nos apud se asseruatum iri, quod autem à nobis nescio quo pacto aberrans Guillelmus, in partem prædæ militi venerat, hunc Ioannes eo ipso die, viginti aureis redemit. Decem apud illum exactis diebus, alteri Christiano à Consulibus permittimur à quo domi conclusi, tres menses custodimur, in horas suspensi, an vt rumor ferebat, essemus ad supplicium raptandi, haud tamen penitus omni solatio hæc molestiæ caruerunt. Nec enim modo Facatæ Christiani affatim omnibus ad victum necessariis nos iuere, sed Firando item ter quaterue ad nos farinam, orizam, piscem, & vestes attulere, imo, & mensas & discos Sinensis operis, tam officiosè, & liberaliter vt metuerem, ne mihi ab hostibus periculum crearet profusa illorum benignitas, & ad eam animaduertent. Facatæ de nobis, in longum ibat deliberatio; & nostram interim Christiani libertatem, & vitam, atcanis inter se artibus meditabantur hosti eripere, quod scilicet ab iis præstitum, cum illucescente die quodam, clam cunctis hostibus vrbe nos tandem subduximus, & Burgum terra periiimus. Funajo adhuc aberramus vltra milliaria viginti, cum Rex, & aulæ Regiæ Principes magnam nostro aduentu præ se tulere lætitiâ; complures fidelium illinc obuiam properarunt; alij per viam variis stationum digesti interuallis, constitere, vino, & bellariis recreaturi transituros, & præbituri vmbellas ad frangendum solem. Omnes nostro conspectu, & præsentia gestire; flere præ gaudio; manus & oculos tollere, rogitare de nostris casibus; & nostræ liberationis, affectu in nos tam intimo gratias agere vt quicquid fueram malorum perpeffus, tunc pro somnio haberem. Postremo ab vrbe propius, & expectabant matronæ Christianæ cum suis ad manum, & inter brachia filijs paruulis, & prosequabantur hilaritate religiosa accedentes; nam de Patribus nostris, non possim quod satis sit referre. Benedictus Deus cui seruire, verè regnare est.] Hæc de calamitate sua, & liberatione P. Baltazar. Gagus.

18.
Villæ Fie-
noiamam
navig. & pe-
ricula.

Verum enimvero machinamenta Bonziorum dum admouet Dæmon ad excludendum Prouinciis aliquot Christi regnum; Deus aliorum, item Bonziorum, ministerium minimè dedignatur, ad pandendos Euangelio aditus

aditus, in regna sine comparatione ampliora, & nobiliora, sita est à Meaco & Bungo, Fienoia milliari quadringentesimo trigésimo, & eo longius; illa inquam tantum celebrata Iaponis Fienoia; lingua illorum Mons igneus, tam circum porrecto ambitu, & capaci ut regni partem efficiat, cuius residua campis immensis montem cingunt; sed horum partem ad montis radices lacus tenet in centum milliaria protensus, latus autem viginti, ubertate aquarum perenniū, & piscium diues. Persperus vndique mons scater Bonziorum cœnobiis sectæ omnis, & fuit cum tria millia censerentur, nunc ægrè sexcenta, ex quibus multa ripam obtinent lacus monti proximè obuersam, quæ Samotum nominatur. Erat hæc tanta Bonziorum, in Iaponia, ut foret nunc inter Europæos academia Doctorum innumerabilis, nisi quod omnes Ordinis alicuius religiosam profitebantur superstitionem. Distinguebantur gymnasiis, sectis, Magistris, discipulis, doctrinarum curriculum, & litterariis gradibus, quibus erat ascensus ad supremam vnam, & principem omnium dignitatem. Eò famam legis Christianæ rerum nouitas diuinarum, & Christianorum sanctitas miserat; sed desiderio incensus de his amplius cognoscendi, sapiens Bonzius, auctoritatis inter primos & scientiæ nomine venerandus, literas dedit ad P. Turrianum, rogans cum per ætatem decrepitam non posset ærumnorum illud, & immensum iter Fienoia Funaium suscipere, Fenioam ipse se conferret; nam si orbe ex ultimo venerat, ad manifestandam Iaponibus veri Dei scientiam, & cultum, certo eius iter non fore vacuum, & inane, si eò vsque pertingeret: ad has Bonziji literas Cosmus & ipse decrepitus, & nostrorum obstructus gubernatione, & regnorum Scimi alenda Christianitate recenti adhuc & tenera; quòd præstare tunc aliud non posset, respondit Bonzio caractere, & lingua Iaponum, summam fidei & legis diuinæ, meditata complexus epistola, quam cum aliis literis ad eum misit, quibus illum Bungenfes Christiani plurimum hortabantur ut Christo se dederet. Secutis inde Firandi tumultibus, & regni Cicungensis, cum inde nostri ut diximus Villela & socij, Funaium se se recepissent; Cosmus ad se illos tanquam cœlitus missos arbitratus, nempe veteranos, duratos periculis, experientia, & labore; cœpit de Fenioia, & Bonzio suo cogitare, seu de Meaco potius, quòd si semel Euangelium penetrasset, pronum foret breuissimo tempore, illinc in omnem Iaponiam diffundi. Est enim Meacum ciuitas, non modo impetij parens, verum & magistra, & omnium quæ ad cultus Deorum pertinent dictatrix, & arbitra, ita ut quicquid religionis, & rituum, censuræ legitime probaretur examine, nefas sit à quoquam in posterum reici, vel de vsu illius dubitari. Cosmo igitur decretum cum esset expedire operarios Meacum, post eorum delectum diu multumque à Deo precibus postulatum, Villela designauit, adiunctis illi Iaponiis duobus iuuenibus, quorum alteri excepto societatis habitu omnia inerant ut accenseri inter nostros posset. Nihil cunctatus Villela, raso capite, & barba Bonziū induit, ornatu

illo tacitè professus hominem se esse literatum, sectæ suæ doctorem, & magistrum; quod imitari sunt deinceps alij, & ij potissimum quos inter Brachmanes India tenuit occupatos, de quo aliqua se dabit disputandi ansa commodior. Dissimulato in hunc modum cultu, proficiscitur Meacum Septēmbri mense anni 1559. [Mare, ait ipsemet, conscendi, spe omni vitæ penitus abiecta, ob infestum iter grassatione perpetua piratarum qui omnes insuper id habent vt seruitutem studiosè dæmoni seruiant. Ibam fateor afflicus, & meticulosus; sed videbar precando videre Xauerium (& planè coram spectabilis aderat, qualis dum viveret) qui ore hilari, opem mihi spondebat suam; ex quo menti redibat alacritas, & desiderium vrbis ad quam mittebar subeundæ] prorsus tutela mirabilis quæ periclitantem continuo seruauit semper incolumem, palam fecit, non fuisse id visum imaginosi capitis, sed verum. Erat nauis dominus homo scelerosus, insuper Ethnicus, & vtroque versum dæmoni aptior ad cœpta disturbanda quorum euentum formidabat. Leucis septem vix dum benè confectis, ventus simul cum sole occiderat; angustatim malacia nauis, mittere qui stipem à vectoribus corrogaret, in idoli templo dedicandam, vt mitigaretur ea stipe, & flatus secundos suscitaret; vectores contribuere roganti, ad Villelam venit; at is manu retracta, fidenter pernegat posse dæmones, seu (quod idem erat) cuncta Laponiæ simulachra venti suspirium aut dare aut tollere, Dei vnus opus esse quem ipse adoraret, cuius imperio famularetur cœlum, & obsequerentur elementa vtpote omnium conditoris. Hæc ab exactore perlata denunciatio, nauim totam in Villelam conuertit, & post sexcenta in eum probrosè iacta, & iniuriosè inflicta denique statuunt, cessatione venti se crimen luere quo impium hominem in nauim sustulissent; proin abiiciendum in litus esse, mirum certè primo illo in æstu non fuisse mari à furentibus sepultum, sed reduxit ventum sol oriens, non tamen diuturnum; hunc dum prosperè sequuntur, interuertuntur ab alio, ad proram rectâ propemodum spirante, & fuit quadriduum obliquis flexibus declinandus regressus nauis ne passum quidem prouehente, quoad fracti conatu irrito, compulsi sunt milliaribus aliquot iteratis in portum subire non multum distantem; & dies præterea decem illic mare commodum expectare, incredibile est quàm crudeliter, & indigne patientiam Villelæ excellentem barbari homines dum in nauis fuit excruciauerint; pungere, tundere, conuitiari, victum omnem auferre, lignorum strue quam prolecto ad somnum habebat, in apertam noctem sub dio extrudere, donec illum tandem in portu quem diximus suis cum sarcinulis in litus eiecere. Vento tamen post afflante propitio, cum nauigium aliud nullum esset, prece, & pretio extorsit. Vt nauis denuo receptus ferretur in portum leucis seiunctum duodecim, vbi omnino ab iis abiectus est. Frequens erat is portus nauibus, multæ in procinctu ad iter Meacense, nulla earum Villelam admisit; quod inuisum nauarchis, & timendum scelerati homines fecissent, & admonuissent singulos

gulos quantum se suaque nauigia salua uellent, tantum se ab eo transuehendo abstinere, narratis ad hoc quibus conflictati essent infortuniis quorum unam & certam deblaterabant illorum causam extitisse. Verum Scirpo illac transeunte, paucis onusto uectoribus, apud eius nauarchum, plus metu pecunia potuit, in eum sublatus Sacajum peruenit, non modo celerius nauigiis caeteris quae portu citius soluerant, sed fortunatius; nam mioparonum piraticorum insidiis deprehensa partim capta sunt, partim uero disiecta cursu aberrarunt. Has leuiorum forte successuum referre minutias, non putauit fore superuacaneum, ut qui praeter conuersiones regnorum, & regnum in hominibus Apostolicis nihil mirantur (qui saepe minimus eorum labor est) discant quam caro illas emant, & an possint ea ministeria committi praeterquam heroibus, se vitamque adeo pro Dei honore, & salute proximi exosis, quod potest sola vis praestare inuictissimae caritatis. Est enim, ut idem notauit Villela narrans quae sibi Meaci contigerant, est profecto res longè diuersa, mors longinqua, & praesens; cogitata & in oculis posita; quae tamen suae praesentiae horrore infringat animum, nec Dei fiduciam minuat, nec declinandos scopulos, carcerem, gladios, furorem populorum & mille quotidie pericula, quietionis uitae cupiditate persuadeat. Sunt haec rarae uirtutis, & arduae, sed cuius nulla pars debet iis deesse, quos Euangelici praeronij generosa maiestas in longinqua & barbara legatos mittit.

Sacajum Villela tetigerat duodeuigesimo Octobris, inde breuem post moram paucorum dierum Sacomorum ut uenit, nihil antiquius habuit quam ut Bonzium requireret, cuius gratia iter susceperat. Sed didicit ex alio Bonzio nomine Daizembo, item sene, ipsius olim discipulo, uita functum in professione fidei Christianae, & donec eum uox, halitusque deficeret, contestantem se mori Christianum, & certa fide mysteriis omnibus credere, quae à Turriano per literas fuerat edoctus. Petiit Villela ex eodem in coenobium aliquod induci, & fieri sibi cum eius Bonziis loquendi copiam; excusauit ille, se tanti non esse qui hoc posset; semel audiuit cum suis decem discipulis explicantem diuina mysteria, iisque adplausit; & asserenti Villelae Deum esse unum omnium conditorem; animique immortalitatem; & hoc, inquit secreto in aurem, Bonzium nostri palam docent, re ipsa nullo modo credunt. Illorum hoc inter alia est arcanum, Deum, Paradisum, inferos, umbras esse meras, & fabulas ad continendum reuerentia populum adiuuentas, & domandam ferocitatem vulgi, ego uero, aiebat, de iis haudquaquam dubito. Sed haec ille in aurem; nam iis infelix ad baptismum minimè inductus est, causatus à Bonziis se necandum, si quid eiusmodi de se comperissent, ac ne apud illos suspectum se faceret, Villelae congressum deinceps subterfugit, quare hic in montem Fienoiam se contulit, tentauitque à quodam publici iuris ministro impetrare ut sibi liceret cum doctissimis Bonziorum de religionis uerae natura sermones conferere; uerum is facturum negauit, quod eae quaestiones non essent Bonziis placiturae; recepit tamen se perducturum

19
Villela
Meaci Christi-
um auuic.